

UGOVOR NA »ALI GRE SLOVENIJA V OBSEŽNE REFORME DELOVNE ZAKONODAJE ZARADI STATISTIČNE NAPAKE?«

V članku z naslovom »*Ali gre Slovenija v obsežne reforme delovne zakonodaje zaradi statistične napake?*« je avtorica Tanja Česen na več mestih v članku nenatančno uporabila podatke oz. nekatere statistične podatke napačno interpretirala, in sicer:

1. V povzetku članka je T. Česen zapisala: »*Po deležu nestandardnih zaposlitev - določen čas, skrajšani delovnik, samozaposlitev - je Slovenija s 33 % tako zaposlenih blizu evropskega povprečja. Obstaja pa statistična nedoslednost: indikatorja o zaposlenosti za določen čas (11,7 %) slovenska statistika ne objavlja.*« Podatek 33 % je iz tabele 21.M2, katere vir je: »Eurostat, portal Statistics, Labour market, in European Commission DG Employment: Indicators for monitoring the Employment Guidelines and indicators for employment analysis 2010, compendium', 20.07.2010«, vendar za Slovenijo znaša 27,3 %. Predvidevamo, da je podatek 33,1 % (zaokroženo na 33) avtorica verjetno dobila s seštevanjem podatkov, ki jih navaja tudi v zadnjem odstavku članka na strani 10. Vendar ti podatki med seboj niso neposredno primerljivi in jih torej ne bi smeli seštevati; gre za različne kategorije oseb, tj. zaposlenih in delovno aktivnih oseb. Podatek 11,7 % predstavlja delež zaposlenih oseb med vsemi zaposlenimi osebami, ki imajo zaposlitev za določen čas in hkrati opravljajo delo s polnim delovnim časom. Po naših izračunih delež zaposlenih oseb med vsemi zaposlenimi osebami, ki imajo zaposlitev za določen čas (ne glede na dolžino delovnega časa), znaša 16,4 %.
2. Prav tako v povzetku članka je avtorica zapisala: »*Zato nekateri analitiki in akterji politike sklepajo, da je osnovni indikator fleksibilnosti zaposlenost s krajšim delovnikom. Pri tem indikatorju pa obstaja večja neskladnost statističnih indikatorjev: Po Eurostatu je v Sloveniji le 3,5 % zaposlenih s skrajšanim delovnikom, po SURS-u pa je takih zaposlitev 10,7 %.*« in primerjala neprimerljivo: podatek 3,5 % predstavlja delež zaposlenih oseb, ki delajo z delovnim časom, krajšim od polnega, in so hkrati zaposlene za nedoločen čas v primerjavi z vsemi zaposlenimi osebami. Pri tem v števcu ne upošteva oseb, ki so zaposlene za določen čas. SURS-ov podatek 10,7 % pa predstavlja delež delovno aktivnih oseb, ki delajo z delovnim časom, krajšim od polnega, v primerjavi z vsemi delovno aktivnimi prebivalci Slovenije.

3. V 3. poglavju članka je T. Česen zapisala: »V ZDA delo s skrajšanim delovnikom obravnavajo kot obliko pod-zaposlitve (under employment) in ga prištevajo k stopnji brezposelnosti. V Sloveniji polovica ljudi dela s skrajšanim delovnikom neprostovoljno, ker ne najdejo dela s polnim delovnikom.« Po podatkih SURS-a je leta 2009 delež zaposlenih oseb med vsemi zaposlenimi osebami, ki so delale z delovnim časom, krajšim od polnega, in niso mogle najti dela s polnim delovnim časom, znašal 8,4 %. Med delovno aktivnimi osebami, ki so delale z delovnim časom, krajšim od polnega, pa je bil tak delež še nižji.
4. V 3. poglavju članka je zapisano: »Pri tem indikatorju je pomembno opazovati prostovoljno in neprostovoljno delo. Kot deviacijo na trgu dela je treba upoštevati neprostovoljno delo, ne pa z raznimi ukrepi celo spodbujati delo s skrajšanim delovnikom (npr. Zakon o malem delu). Evropska statistika je za Slovenijo izračunala drugačno 3,5 % stopnjo, ki je trikrat nižja od slovenskega indikatorja.« Podatek 3,5 % predstavlja delež zaposlenih oseb, ki delajo z delovnim časom, krajšim od polnega, in so hkrati zaposlene za nedoločen čas (ne upošteva oseb, ki so zaposlene za določen čas) – v primerjavi z vsemi zaposlenimi osebami. SURS-ov podatek 10,7 % pa predstavlja delež delovno aktivnih oseb, ki delajo z delovnim časom, krajšim od polnega (ne glede na to, ali delajo za določen ali nedoločen čas), v primerjavi z vsemi delovno aktivnimi prebivalci Slovenije.
5. V odstavku »Druga oblika fleksibilne zaposlitve je delo po pogodbah za določen čas - koncept začasnih zaposlitev. Med delovno aktivnimi leta 2009 jih je 11,7 % delalo po pogodbah za določen čas« avtorica ni natančna pri uporabi podatkov, enako kot na začetku članka. Zaradi jasnosti ponavljamo svoj popravek: podatek 11,7 % predstavlja delež zaposlenih oseb, ki imajo zaposlitev za določen čas in hkrati opravljajo delo s polnim delovnim časom, in sicer med vsemi zaposlenimi osebami. Po izračunih SURS-a pa delež zaposlenih oseb med vsemi zaposlenimi osebami, ki imajo zaposlitev za določen čas (ne glede na dolžino delovnega časa), znaša 16,4 %.
6. Primerjava med Slovenijo in EU v stavku »Razlike so največje v stopnji zaposlenih s skrajšanim delovnikom (SLO 10,7 %, EU 15,1 %) in samozaposlenih (SLO 10,7 %, EU 14,9 %), medtem ko je zaposlenih po pogodbah za določen čas v Sloveniji relativno več kot v EU (SLO 11,7 %, EU 9,7 %)« pa je neprimerna zaradi nedoslednega metodološkega upoštevanja terminov: 10,7 % je v Sloveniji delež delovno aktivnih oseb, ki delajo z delovnim časom, krajšim od polnega, med delovno aktivnimi osebami; 11,7 % je v Sloveniji delež zaposlenih oseb med vsemi zaposlenimi osebami, ki imajo zaposlitev za določen čas in hkrati opravljajo delo s polnim delovnim časom; osebe, ki imajo zaposlitev za določen čas in delajo z delovnim časom, krajšim od polnega, pri tem niso vključene.
7. Tanja Česen je na več mestih v članku tudi navedla, da SURS določenih podatkov ne objavlja. Statistični urad RS na svojih spletnih straneh in v številnih publikacijah objavlja podatke in izračunane kazalnike, ki so zanimivi in uporabni za kar najširši krog uporabnikov. Raziskovalcem in analitikom pa je dobro znana praksa SURS-a, da na podlagi izražene prošnje po dodatnih obdelavah podatkov, te uporabnikom vedno posreduje v najkrajšem času, če so osnovni podatki seveda na voljo in so statistično dovolj zanesljivi za nestandardne izračune in prikaze.

UGOVOR NA UGOVOR

Tanja Česen

Prebrala sem pripombe in dodatne informacije SURS. Pričakovati bi bilo, da SURS v odgovoru pojasni, zakaj je takšna razlika pri enakem indikatorju med SURS in Eurostat in tudi, zakaj ne objavlja indikatorjev o delu po pogodbah za določen čas.

34

Osnovni namen analize je bil osvetliti fleksibilnost in poudariti varnost na trgu dela, opozorila pa sem tudi na izrazite statistične razlike pri enakem indikatorju in na odsotnost indikatorjev fleksibilnosti. Evropski indikatorji, uporabljeni v objavljeni analizi fleksibilnosti trga dela, so metodološko skladni, analitično primerljivi in so objavljeni na spletu (*Employment Guidelines (2009) - Indicators for monitoring and analysis – endorsed by EMCO 24/06/09, Employment committee*). Evropski indikator nestandardnih zaposlitve (*Diversity and reasons for contractual and working arrangements*) je opredeljen takole: »Skupno zaposleni (*employees*) s skrajšanim delovnikom, po pogodbah za določen čas plus samozaposleni v % oseb v zaposlitvi (*persons in employment*).«

V ekonomski analizi sem upoštevala objavljene indikatorje Eurostata o nestandardnih oblikah zaposlitve iz ankete o delovni sili, jih primerjala z indikatorji SURS in ugotovila razlike. Pri tem sem upoštevala indikator SURS o delu s krajšim delovnikom (10,7 %) in ne indikatorja Eurostata (3,5 %), ker menim, da je indikator SURS bolj pravilen in bolj realen. Vendar SURS ne objavlja podatka, koliko je oseb s skrajšanim delovnikom med zaposlenimi.

Dejstvo je, da podatkov o delu po pogodbah za določen čas kljub pomembnosti SURS ne objavlja. Pričakovati bi bilo, da bodo ugotovitve iz objavljene analize v SURS sprejeli kot dobrohotno pripombo in ustrezno dopolnili objavljene podatke in indikatorje.